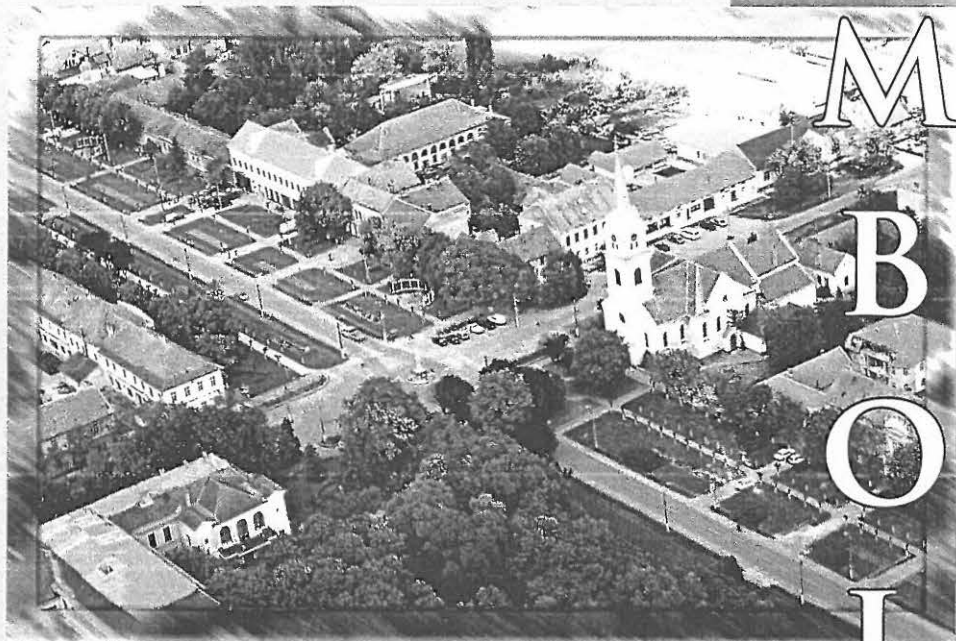

SORIN PAVEL

GHIDUL ORAȘULUI

ARTRESS

J
I
M
B
O
L
L
I
A

GHIDUL ORAȘULUI JIMBOLIA

EDIȚIA A II-A

SORIN PAVEL

ART PRESS
TIMIȘOARA
2 0 0 7

5

CULTURA. VIAȚA SOCIALĂ

5.1. Cultura

În decursul istoriei sale Jimbolia a constituit un important centru de cultură în această parte de țară. Atmosfera culturală a așezării îi va determina pe valoroși oameni de cultură să-și stabilească locul de creație aici. Astfel pictorul *Stefan Jäger*, cel mai mare pictor șvab, se mută în 1910 la Jimbolia și aici pictează cea mai mare parte a tablourilor sale. Tot aici activează și muzicienii *Emmerich Bartzler*, *Josef Linster*, *Nikolaus Maser*, *Mathias Svoboda*. Poetul *Peter Jung* activează și el la Jimbolia, fiind autorul a peste 12.000 de poezii și a sute de articole de publicistică. Tot aici activează în perioada 1962-1983 și preotul *Mihail Avramescu* – un important colaborator al lui Mircea Eliade.

Deosebit de prolifică a fost și presa jimboliană. În 1883 apare primul ziar „*Hatzfelder Sonntags Zeitung*”, iar cinci ani mai târziu, publicația săptămânală „*Hatzfelder Zeitung*” (1900-1920, „*Zsombolyaer Zeitung*”), la care a activat și poetul *Peter Jung* și care a avut o existență de câteva decenii bune (1888-1941). În perioada interbelică peisajul presei jimboliene se îmbogățește cu trei publicații de anvergură. Astfel, în 1920 sub patronajul secției germane a Partidului Social-Democrat din Iugoslavia apare „*Vorwärts*” (1920-1923), în 1924 „*Hatzfelder Volksblatt*” autointitulat „organ independent pentru politică, comerț, meșteșuguri, agricultură și interese locale”, iar un an mai târziu organul social democrat „*Banater Arbeiterpresse*”. În total, până la jumătatea secolului trecut în Jimbolia au apărut 12 periodice. Multe din acestea, surse importante de documentare, se află la Biblioteca Națională Széchenyi a Muzeului Național al Ungariei și la Biblioteca Academiei Române din București.

După J. Vastag (1995) proprietatea totală a contelui Csekonics András, în anul 1911 era alcătuită din 22.361 ha de teren, iar pe domeniile Csekonics erau angajați 48 de funcționari, 719 muncitori, 105 meseriași, 63 servitori, 3000 muncitori sezonieri. Domeniile Csekonics asigurau atunci traiul a circa 7000 de persoane.

Tot pe strada Republicii, la câțiva pași de clădirea Primăriei se află edificiul impozant al *Bisericii Ortodoxe Române*.

Biserica Ortodoxă Română. Piatra de temelie a actualei biserici s-a pus în anul 1933. Ea avea să fie terminată în 1942, când a fost sfințită sub hramul „Bunei Vestiri” (25 martie). Planul Bisericii a fost întocmit de cunoscutul arhitect român Victor Vlad, iar lucrările au fost executate în stil neobizantin, cu trei turla și o boltă cilindrică, acoperită în întregime cu țiglă. Pictura murală inițială în ulei a fost executată de pictorul Vasile Hudici între anii 1938-1941, în același stil neobizantin. Iconostasul din lemn de tei și mobilierul interior au fost realizate de către sculptorul ieșean Ioan Antonescu între anii 1938-1944. Din anul 2004, cu ocazia sărbătorii *Adormirii Maicii Domnului* (15 august), sub patronajul Bisericii Ortodoxe se organizează tradiționala rugă bănățeană la care participă formații de muzică populară, meșteri artizani și artiști populari din toată țara.

Itinerarul nostru continuă pe strada Republicii, spre sud, în direcția vămii. La intersecția cu strada Dr. Diel se poate admira o frumoasă *casă șvăbească*, restaurată recent. Traseul continuă pe strada Contele Csekonics, trece pe lângă ștrandul termal, ideal pentru recreere și tratament și se oprește pentru un ultim popas la *Spitalul „Dr. Diel”*. Fondatorul spitalului este Dr. Karl Diel (1855-1930), unul din cei mai cunoscuți chirurghi ai vremii sale. Spitalul a luat ființă în 1896 și are în prezent 125 de paturi.

6.2. Alte obiective turistice

Muzeul „Stefan Jäger” (Strada T. Vladimirescu). Este dedicat vieții și activității pictorului Stefan Jäger (1877-1962). Deschis în 1996, a fost construit cu sprijinul landului german Bavaria, cuprinzând fosta casă memorială dedicată pictorului (inaugurată în 1969) și un corp de clădire nou. Clădirea include: o secție de etnografie, o secție de arheologie, o încăpere destinată personalităților jimboliene, o sală de ședințe, o

cameră tradiţională şvăbească şi un spaţiu destinat expoziţiilor. Atelierul pictorului a rămas neschimbat şi cuprinde, pe lângă obiecte ce au aparţinut pictorului, 11 lucrări în ulei, acuarele şi schiţe.

Muzeul Pompierilor „Florian” (Strada L. Rebreanu). A fost înfiinţat în anul 1993 la iniţiativa asociaţiei Pompierilor Civili „Florian” Jimbolia, cu sprijinul Primăriei şi a Muzeului Banatului din Timişoara, pentru a cinsti activitatea pompierilor voluntari de luptă contra incendiilor. Muzeul prezintă obiecte şi dotări specifice formaţiilor voluntare de pompieri din Banat din perioada anilor 1880-1970 care au aparţinut pompierilor jimbolieni, tablouri, fotografii, diplome şi trofee obţinute de pompierii voluntari la concursurile profesionale.

Casa memorială „Dr. Karl Diel” (Strada Dr. Diel). A fost inaugurată în anul 2000 prin efortul comun al doamnei Pia Brânzeu, strănepoata reputatului chirurg, Spitalului Orăşenesc şi al Primăriei Jimbolia. O statuie a acestei personalităţi se află în faţa Primăriei.

Biserica romano-catolică din cartierul Futok. Edificiul a fost ridicat între anii 1928-1929 după planurile arhitectului jimbolian Hans Jänner, fiind dedicat memoriei lui Michael şi Jakob Bohn. Construcţia a fost finanţată de familia Bohn, proprietara de atunci a fabricii de cărămizi şi ţigle şi a fost realizată în întregime cu materiale produse de această renumită fabrică. De mare valoare sunt tabloul altarului – reprezentându-l pe Sf. Arhanghel Mihail, patronul bisericii – şi alte două tablouri ce aparţin cunoscutului pictor jimbolian Stefan Jäger.

6.3. Locuri de agrement

„Bălţile” Jimboliei. Se află situate la ieşirea din Jimbolia, pe șoseaua ce duce spre localitatea Comloşu Mare. Sunt de fapt lacuri de origine antropică rezultate în urma excavaţiilor de argilă necesară fabricării cărămizilor efectuate de fosta întreprindere „Ceramica”. Au suprafeţe de până la 7 ha şi adâncimi de până la 25-30 de metri. Deşi nu sunt amenajate din punct de vedere turistic, ele constituie un loc preferat pentru amatorii de pescuit (lacurile sunt populate cu specii valoroase de crap, ştiucă, somn) şi un loc ideal de recreere în zilele călduroase de vară.

Ştrandul termal. Reprezintă o veritabilă alternativă la canicula din timpul verilor. Este dotat cu trei bazine de înot, dintre care unul de